

Uriini ribaanalüüs ja sademe mikroskoopia (U-Strip, U-Sed-m)

Lastekliiniku osakond

Uriini ribaanalüüs seisneb vastava testriba abil rea parameetrite (leukotsüüdid, erütrotsüüdid, nitritid (bakteriuria näitaja), erikaal, glükoos, valk, bilirubiin, urobilinogeen, ketokehad, pH) poolkvantitatiivses määramises. Kui üks või mitu järgnevatest parameetritest – leukotsüüdid, erütrotsüüdid, nitritid, valk – on andnud ribaanalüüsil positiivse tulemuse, teostatakse uriini sademe mikroskoopia.

Ribatesti parameetrite tulemused väljastatakse vastavalt tabelis toodule:

Parameeter	Lühend	Tulemus
Erikaal	SG	1,000–1,030
pH	pH	5,0; 6,0; 6,5; 7,0; 8,0; 9,0
Nitritid	Nit	Neg/pos
Leukotsüüdid	WBC	Neg; 25; 100; 500/μL
Valk	Prot	Neg; 0,25; 0,75; 1,50; 5,00 g/L
Glükoos	Gluc	Neg; 3; 6; 17; 56 mmol/L
Ketokehad	Ket	Neg; 0,5; 1,5; 5,0; 15,0 mmol/L
Urobilinogeen	Ubg	Neg; 17; 70; 140; 200 μmol/L
Bilirubiin	Bil	Neg; 17; 50; 100 μmol/L
Erütrotsüüdid	RBC	Neg; 10; 25; 50; 250/μL

Uriini sademe mikroskoopia vastus antakse järgmiselt:

1. Leukotsüüdid, erütrotsüüdid, epiteeli rakud (lame-, transitoorse-, tuubulaarepiteeli rakud), silindrid jt partiklid keskarvuna mikroskoobi vaatevälja kohta 400-kordsel suurendusel. Kui keskarv on alla ühe, antakse vastuseks <1. Tulemus antakse arvuliselt, kui partiklite keskarv on alla 20, enama puhul on vastus >20.

2. Bakterite hulk: üksikud, mõõdukalt, palju.

3. Kristallid (soolad): üksikud, mõõdukalt, palju.

Uuritav materjal, selle võtmine, saatmine ja säilitamine

Proovinõu	Proovitops või uriinikatsuti
Säilivus	Uriin toatemperatuuril pool tundi, +4 °C neli tundi

Eelistatud materjal on esmane hommikune keskjoauriin, selle võimaluse puudumisel juhuslik uriin. Eelmisest urineerimisest peab olema möödunud vähemalt neli tundi (mikroobide esinemisel nitrittestiks minimaalse vajaliku hulga saavutamiseks). Oluline on õige välissuguelundite pesemine (vt proovivõtu juhend <http://www.kliinikum.ee/yhendlabor/analyyaside-v6tmine>).

Analüüsi tegemise aeg: ööpäevaringselt

Analüüsimeetod: uriini ribaanalüüs analüsaatoril (peegeldusfotomeetria); sademe mikroskoopia supravitaalvärvinguga

Referentsväärtused

Ribaanalüüs:

pH	5,0–8,0
SG	1,005–1,030
Ülejäänud parameetrid	Neg

Sademe mikroskoopia:

Erütrotsüüdid		≤1/hpf
Leukotsüüdid	M	≤2/hpf
	N	≤4/hpf

Näidustus ja kliiniline tähendus

Uriini ribaanalüüsi ja sademe mikroskoopiat kasutatakse esmase uuringuna urotrakti haiguse kahtlusele. Lisaks neerudes ja kuseteedes toimuvatele muutustele annab see informatsiooni ka glükoosi ja sapipigmentide ainevahetusest. Analüüsi tulemus võimaldab sageli lokaliseerida haigusprotsessi ja hinnata selle ulatust.

Neerutuubulites olevale haigusprotsessile viitab tubulaarepiteeli rakkude, silindrite, rakksilindrite leid. Düsmorfset erütrotsüüdid viitavad neerupäsmakeste kahjustusele. Leukotsüütide ja nitriti leidumine on põletikuprotsessi tunnuseks. Transitoorse epiteeli rakud pärinevad ureeteritest ja põiest. Lameepiteeli rakud satuvad uriini ureetrast ja välistelt genitaalidelt ning on tavaliselt puuduliku pesemise tunnuseks. Erikaal võimaldab hinnata neerude kontsentratsioonivõimet.

Vt ka: Düsmorfset erütrotsüüdid uriinis

Tiit Salum/Piret Mihkelson

Muudetud 18.12.2020